

VERSLAG
VAN DE
DIALECTEN-COMMISSIE
DER
KONINKLIJKE AKADEMIE VAN WETENSCHAPPEN
TE AMSTERDAM
OVER 1932

De Dialectencommissie heeft in 1932 de eerste resultaten gezien van haar arbeid, na een zij het dan ook niet ongestoorde voorbereiding van vijf jaren. Met voldoening kan zij vaststellen dat de eerste vragenlijst, die in December 1931 en de volgende maanden aan een groot aantal hoofden van scholen en particulieren is toegezonden, een gunstig onthaal heeft gevonden, en al zijn de resultaten van deze eerste poging, het materiaal te verzamelen voor een dialectatlas van het Nederlandsche en Friesche taalgebied, niet in alle opzichten bevredigend, gebleken is althans dat een kern van medewerkers, over het geheele land verspreid en uit alle lagen der bevolking, haar in deze poging terzijde zal staan.

Met groote erkentelijkheid vermeldt de Commissie de medewerking van Mej. S. Gorter, directrice van de Gem. Kweekschool voor Onderwijzeressen te Groningen, van de heeren B. H. Erné, leeraar aan het Chr. Gymnasium te Utrecht, A. de Goede te Wijdenes, H. v. d. Velden, leeraar aan de Bisschoppelijke Kweekschool te Oudenbosch, P. A. Pijnenburg, leeraar aan de Rijkskweekschool te 's-Hertogenbosch, M. W. Verdenius, directeur van de Rijkskweekschool voor Onderwijzers te Meppel, en vooral van den heer H. v. d. Biezen, O. Praem., leeraar aan het St. Norbertusgymnasium te Heeswijk, die niet minder dan 76 vragenlijsten persoonlijk invulde. Ons Commissielid dr. H. J. E. Endepols en de heer J. W. Mols, inspecteur L. O. te Maastricht, maakten zich verdienstelijk voor het invullen der lijsten in het zuiden van Limburg.

De Secretaris der Commissie heeft, nadat het materiaal in voldoende mate was binnengekomen, een aanvang gemaakt met het in kaart brengen der gegevens. Hiervoor is gebruik gemaakt van de dialectkaart van het Noord- en Zuid-Nederlandsche taalgebied op de schaal 1:160000, waarover in het voorgaande jaarverslag is gesproken, en die in den loop van dit jaar in zes fragmenten verschenen is.

In December 1932 is de tweede vragenlijst uitgezonden. Deze lijst, die een onderzoek instelt naar de a-klanken, is gebaseerd op de vragenlijst van 1895 van het Kon. Nederl. Aardrijksk. Genootschap.

De bewerking van de publicatie, die de resultaten van het onderzoek, in 1931 op Urk ingesteld, zal bevatten, heeft door verscheidene omstandigheden, o.a. door ziekte van een der medewerkers, grootter vertraging ondervonden dan de Commissie zich had voorgesteld. Zij vertrouwt evenwel dat deze publicatie nog in den loop van dit jaar voltooid zal worden.

De Secretaris, aan wien de leiding van het Centraal Bureau voor Nederlandsche en Friesche dialecten bleef opgedragen, heeft ook in het afgelopen jaar aan een groot aantal personen en instellingen in binnen- en buitenland op hun verzoek mondelinge en schriftelijke inlichtingen gegeven. Ofschoon deze talrijke verzoeken om inlichtingen van onderscheiden aard bewijzen, hoezeer het Bureau reden van bestaan heeft, eischen zij een belangrijk deel van de werkzaamheid van den Secretaris op.

Ook dit jaar schonk een groot aantal personen¹⁾ uit eigen beweging of op verzoek boeken, overdrukken en bijdragen in hs. ten behoeve der door het Bureau bijeengebrachte dialectbibliotheek. Van de schenkers verdienen een afzonderlijke vermelding de heeren Dr. A. Opprel, die de door hem verzamelde „Aanvullingen en verbeteringen” op zijn proefschrift „Het dialect van Oud-Beierland” (’s-Gravenhage, 1896) schonk, en de heer J. van der Werff, die een groote verzameling aanteekeningen over Leeuwarden en het overige Friesland afstond. Het bestuur van het Kon. Nederl. Aardrijksk. Genootschap schonk het materiaal der dialect-enquêtes van 1879 en 1895, dat sinds enkele jaren aan de Akademie in bruikleen was gegeven, thans in eigendom, een schenking waarvan het belang voor het Bureau moeilijk kan worden overschat, en die dan ook met dankbaarheid is aanvaard. Verscheidene uitgevers van periodieken, die voor het Bureau

¹⁾ Hun namen zijn in de bijlage vermeld.

in aanmerking komen, stonden een kosteloos abonnement toe. Deze schenkingen zijn te meer welkom, omdat de geldmiddelen der Commissie haar nog minder dan vroeger veroorloven, een bedrag van eenige beteekenis aan de bibliotheek ten koste te leggen.

Ook ten behoeve der toponymische bibliotheek schonken tal van gemeentebesturen, vereenigingen, uitgevers en particulieren meer of minder belangrijke werken.

Financieele bijdragen schonken: de Koninklijke Akademie van Wetenschappen *f* 500, de Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde, het Provinciaal Utrechtsch Genootschap en de provinciale besturen van Groningen, Overijssel en Zuid-Holland elk *f* 100, de gemeentebesturen van Amsterdam en Rotterdam elk *f* 50, terwijl de Regeering een subsidie van *f* 2420 verleende. De gemeente Rotterdam deelde inmiddels mede, met ingang van 1933 haar jaarlijksche bijdrage te moeten staken, terwijl de Rijkssubsidie tot *f* 2125 is teruggebracht. De Commissie heeft tot nu toe tevergeefs naar middelen gezocht, haar inkomsten op andere wijze te versterken.

De Commissie kwam in 1932 vijf keer voor een gewone vergadering bijeen. Prof. dr. H. T. Colenbrander zag zich door andere werkzaamheden genoodzaakt voor het lidmaatschap te bedanken. In zijn plaats benoemde de Afdeling Letterkunde der Akademie, op voorstel der Commissie, prof. dr. Gerlach Royen tot gewoon lid.

Prof. dr. Jos. Schrijnen vertegenwoordigde de Commissie in het uitvoerend comité van het Internationaal Congres voor Phonetische Wetenschappen, dat van 3 tot 8 Juli 1932 te Amsterdam werd gehouden. Het Bureau was op de Dialecttentoonstelling, die ter gelegenheid van het Vlaamsche Philologencongres van 1 tot 3 April 1932 te Gent werd gehouden, vertegenwoordigd met een uitstalling, die een overzicht gaf der verschillende werkzaamheden.

De omvang, die het Bureau allengs heeft aangenomen, maakte het noodig in den zomer van 1932 een tweede daarvoor reeds

eerder aangewezen vertrek, naast de werkkamer van den Secretaris gelegen, in gebruik te nemen. De Secretaris wil ook dit jaarverslag niet eindigen zonder een woord van dank voor de hulpvaardigheid, hem steeds door het Bureau der Akademie bewezen, in 't bijzonder bij de inrichting van dit vertrek.

*Namens de Dialectencommissie der
Koninklijke Akademie van Wetenschappen:*

J. H. KERN, *voorzitter.*

P. J. MEERTENS, *secretaris.*

BIJLAGE

Lijst van personen, enz., die in 1932 boekwerken en handschriften schonken aan het Centraal Bureau voor Nederlandsche en Friesche Dialecten.

N.V. Mij. tot détailverkoop van petroleum „De Automaat”, J. P. Bloemhoff, G. Blokhuis, P. J. Blijdorp, J. A. Boom en Zoon, G. Buter, Mathieu Cornet, Y. Douma, H. van Dijk, K. Fokkema, mr. E. Franquinot, prof. dr. Jac. van Ginneken, Van Gorcum & Comp. N.V., G. Hellinga, J. Hopman, Erven B. van der Kamp, K. Klooster, K. Koets, H. J. Krebbers, mej. A. van Leeuwen, G. Mulder Hzn., dr. A. Opprel, Oudheidkundige kring „De Vier Ambachten”, D. A. Poldermans, J. Poortman, Mevr. N. Santingaveld, J. B. Smale, H. J. Smeding, A. Smit, J. J. Uilenberg, Universiteitsbibliotheken te Amsterdam, Groningen, Leiden, Nijmegen en Utrecht, dr. M. Valkhoff, Veldeke, Vereeniging tot instandhouding en bevordering der Limburgsche Dialecten, C. Vernooij, A. L. Vreeken, D. Wehrens, J. van der Werff, Zeeuwsche Vereeniging voor Dialectonderzoek.